

تورک یوردی

D. 562

تورک یوردی

ناشری : تورک یوردی

صافی ۱۱

مدیری : آقچوره اوغلی یوسف

یل ۳

۶ شباط ۱۳۲۹

ادبیات معلمی اکرم بک

استاد اکرمک ادبیات معلمکنی یازاییلیرسه مملکتک ادوار حیاتیه معنویه سندن بلکه اَکْ مهم بر قسمی آکلاتمش اولاجم. چون که «ادبیات» کلمه سنک دلالت ایندیکی نه کی بر معنا، وناصل بر وجود باطنی تصور اولوناییلیرسه، ایشته اونک یکانه ملقی، او هیکل یکتای انسانیتک بزده کی ایلك نحات صنعتکاری اکرم بک اولمشدر.

سلیمان پاشا مرحومک «مبانی الانشا» سی مملکتک یکی اویانان بر دورؤ مخصوصه سنی بنه مش ایسه ده ینه طرز قدیمدن تماماً چیقاماش، بونک خارجدم یازیلان بر قاج بلاغت کتابی «ادبیات» ی کنجلکه هیچ اوکره ته مه مش، وشناسی دن بدا ایله نامق کال، ضیاپاشا وسائر ارباب قلمک آثار ادبیه سی لاقید وپراکنده حسله له مبتدیلک دورینک قیمت صنعتی تقدیردن ده ا بک اوزاق اولان مهمل الرنده دولاشمقدن قور تولامامشدی.

او دورک نصف اخیر عنفواننده، ایشیدیلیمش بر لسان ایله حقیقی ادبیاتک مونس پرلیری منظومه لرنده ترنم ایتدیره ن بویوک وکنج شاعر عبدالحق حامد بک ایدی. بو دهاه معالی پرور او وقتک سماننده کیتدکجه برنسر هایون حالی، آلیوردی. فقط «ادبیات» ینه مشکوک و سیسلی شکل متردیله ارائه ماهیتده کری قالیور، اونک حقیقی آنجق بر قاج آغیزدن شویله جه ایشیدیلیردی؛ اونک، رنکری صیجاق چیزکیلری امین وطیبی، آهنگ مجموعیتی نظر ربا افقلری حس پرور اولماسی لازم کلن مرسمات بدیعیه سنی «استه تیک» قانونلریله اساسلی بر فن وصنعت شککنده وذوق سلیم تکامله لایق بر طرزده آکلاتاجق، ویا لحاصه قلبه ووجدانه تلقین ایده جک بر «استاد» چیقمیوردی. نامق کال بووظیفه نی ایفا ایده مز، ضیا پاشا - دها اولجه - بونک تدویننه منشاء و محیطی اعتبارله موفق اولاماز، صوکر ا عبد الحق حامد بک بو فک مثاللری حاضر لارکن قواعدینی آکلاتاماز، بلاغتك کیمی مفتاحی، کیمی سفینه سنی اعمال وانشا

ایدهن بعض مؤلفین پوتون ادبیاتی استعاره بختدن قورتارامازدی . ادبیات غریبه ایسه او وقت طبقی علم سیمیا کی ایدی ! بو قابلیق سما عجبا ناصیل آچیلماقچدی ؟

۱۲۹۷ سنه-نده رجائی زاده اکرم بک ، مکتب ملکیه شاهانه ده « ادبیات » او قومغه باشلادی . ایشته بو کونک و یارینک کافه مملکتک ادبیه سی ، اوتاریخک سبجی عرفانه استاد مشارالیهک تعریف و تعلیمیه کچمشدر . عثمانلی ادبیاتنک مبدأ تدوین ومنشاء تلقینی اکرم بکک . ایلک دفعه اشغال ایتدیکی او کرسی تدریسدن باشقه بر یرده ده کلدیر .

بو تاریخچه بزم دور مشروطیت ادبیه مزک تاریخ صحیحی در دییه بیلیرم . اکرم بک او درسخانه یه ادبیات معامی صفتیه کیردیکی ایلک کوندن اعتباراً عثمانلی کنجلیکنک نور ایستین روح شعریتنه بهار افزا بر صبح ذوق وحسک ایلک ضیالری داغیلمش ، درسخانه نک دیشاریشنده بر مدت هیچ ایشیدیلنه غریب بر آهنگ شعر و ادبک جهلدن ، سطحیلکدن دائماً قاچان و صاقلانان اینجه لکاریفی هپ او استاد عالی قدرک خیالی پر یلری بیله . اینجتمکدن چکینه محاسن پرور الیری کتیرمشدر . کوزه لکی ، علوی ، وبونلری دائماً صیانت ایدهن صمیمیتی سویله یین ، آکلانان هنرور روحی ایله بزی او وقتک الکجهول واک یکی برجهان حقیقته کوتورمش اولان رهبر معالی ، آنجق اکرم بکدر . استاد اکرمه واراقی دائماً احساس ایدهن شینک ایکی اولدوغنی قبول ایدهر سهک بونلرک بری آنجق سکز سنه سورهن او ایلک معلمک دوری ، دیکری ده اومت سعادتنک حرمانی دو یورمیه جق بر صفای روح ایله آفاق معنویاتنه ابدی بهارلر ییغان « نژاد » ینک دنیا یوزنده کی عمریدر دیمکده هیچ تردد ایتم . استاد اکرم او یدی سکز سنه لک حیات فایه نوازیی صوکرادن بر چوق زمانلر الک ده رین اشتیاق غمکین ایله آگمش ، او کونلردن آریلدینی ایچون قاینده آجیلر دویمشدی ؛ بونی بالمناسه کنیدی سویلر و مکتب ملکیه نک ادبیات معلمککنده نک باشنه یامغه باشلادینی مبنای ذوق و عرفانک طاق بلند ایدیسنه ده بر چوق آلتونلر ، مینالرایشلیه مدیکی ایچون کندنجه اتمامی ضروری کوردیکی بو نقصاندن

عادتاً دلخون اولوردی . ۱۳۰۴ سنه تدریسیه سی ایتداسنده « ادبیات » یرینه « انشا و کتابت » درسی قونمشدی . مملکتینده ، لساننده ، و باخصوص اولسانک نطق حقیقت و شعر وجدانی دیمک اولان تعلیم ادبیاتینده ایلاک تکاملی خلق ایدهن بویله بویوک بر ادیبک ، روحاً پک یوکسهک بر استادک بو وقعیه قارشى حسن ایتدیکی آجیلری تمامیه آ کلامق قابل ده کل در .

اکرم پک ، شخصیتیه طلبه سنی اک چوق اشغال ایدهن بر خواجه ایدی . شاگردلری کتایندن ، درسندن دها زیاده مؤثر بر معنویتله جالب و جذبه ، اونک قدر قادرموفق اولمش باشقه بر معلم تصوا ایده میورم . بونک سببی شیمدی آرا رکن بولایلدیکم نتیجه ، استاد اکرمک روحنده کی رقت عرفانک کنج ونوشکفته حسلر اوزرینه اولان تأثیر شدیدى ، و ویردیکی درسک کندی قلبی ، کندی معنای روحی ایله ممتزج بر حقیقت اولارق ینه کندی طرفندن بر امر معنوی طرزنده تلقینیدر .

۱۳۰۳ سنه سنده مشارالیهک درسنه یتیشدیکمز زمان ، بزم ایچون بویوکک زمانى ایدی ! استادک « تعلیم ادبیات » نى اوقورکن کندی کورور ، درسنى دیکلرکن کتایی اونوتاراق اوزاق بر عالم خیال آشنائی به دوزخ و اوچار کیده ردهک . او صورتده که کتابلرک یاریلرینه کلدی کمز صیراده بر قسم مهممزک مشغول اولدوغى وحتی بوتون بر حسن حار ایله باغلاندىغى شی عبدالحق حامدک ، نامق کالاک اثرلرندن باشقه بر اثر ده کلدی . بو ، کوزهل اولدوغى قدر دلفریب و خیال پرور انهماکک سائق یکنه سی استادک ادیب و بویوک بر خواجه اولماسندن باشقه بر شیئى اولامازدی . بویوک روحلردن استفاضه یولنده بوندن دها طبیعی بر میل یوقدر صانیرم .

نظرلریمز استادک هر حالیه مشغول اولور ، وحتی اونک الیه سنی ، قراوات ایکنه سنی ، پوتینلری تدقیق ایده ردى . درس تقریرنده روحلریمز اونى صارار « وسویله دیکی کلهلر جان قولاغیله دیکلندیکی ایچون اک کوزهل تأثیری اجرا ایده ردى . هم ده او بویوک ادیبک حضورنده بر انتباه غریب ایله ضرورتی

هان ادراك ايدىلش بر وضع احترام ايچند، مستغرق سكون اولق ايلك ياپىلاچق شيدى . چونكه بونده واقع اولاجق بر قصور واهال، استادك ياقىچى استهزاسنه دوچار اولق خوف شديدنى توليد ايدى. استاد اكرمك اك بويوك تكديرى نفايت ظريف بر استهزاء مؤثر حالده ظهور ايدى. نازك اولدوغى قدر جدى چهرهسى ، روحوازلنى درجه سنده وقور اولان نظرلى آبرى آبرى تأثيرلر اجرا ايدى ، ناطقه ي اوقشايلان وسوسله ين نحيف فقط زنده و آهنگدار سسى بزه بوتون باشقه صداردن دها مونس ودها ملطف كليردى .

استاد بزه حقيقت حالده « تعليم ادبيات » تدريس ده كل ، روح ادبياتى تلقين ايدى. اونك ايچوندركه كتابيله گنديسى ، وائيله تأثيرى آراسنده نسبت قبول ايتيه چك برفرق وار ايدى . وبوندن دولاييدركه استاد اكرمك مزيت محاسن پرستيسنه غير واقف و او حالده او فرقى ادرا كدن عاجز وقاصر اولانلر مشارالهمك كلوب كچىچى مخالفى اولق ضالانندن كنديليرنى آلاماديلر . ين ادوار ادبيه مزك بعضاً قيصه فقط مهم اولان تبدلات مترقبه سنده برده ناجى دورى ده كل حتى سنهسى واردر ديمكه اوطانيرم . ناجيه دائر مهم برشى ذكر ايدىم . نته كم زمان بونى بوتون عجائب وكراماتيله كوستردى ...

بونكه برابر استاد اكرم پك معدنپرور و كندى بويوكلكنندن پك امين اولدوغى ايچون ناجينك دمدمه كارلنى زماننه مصداق بر بايرام كوفى معايله « ايچون استادك استيه ده كي ياليسنده نزدنده بولونيوركن مناسبت كلهرك « دارالتعليم » مؤسسى حاجى ابراهيم افندينك تعليم لسانى و حيرت افندينك طرز بيانندن بحث ايتديكمز صيراده جناب استاد پك طبيعى ولا قيد افاده ايله « ايچلرنده ادبيات جديده يه قريب اولانى ينه ناجيدر » ديمشدى . بن بو تعبير وتوجيهك وجيزيتنى صوكرادن آكلادم .

استاد اكرم طلبه سنى پك آيى طائيفله برابر درسده هيچ برينى ديكرينه ترجيح ايتمز كورونهرك او وقت ايچون پك يكي اولان حقايق ذوقيه يي كويا بوتون مملكتته ، هپ دماغلره تلقين ايتمك ايستردى . اونك محراق مقاصدى

کنجیلاک تصفیہ حس و وجدانی ، تخیل ذوق و ادعانندن باشقه بر نقطه ده کلدی .
درسنی بر علم کلام طالع دهرین و قطعی قوانین فلسفیه سی کی آکلاتیر ، و مثاللرک
مناسبت اصولیه سی ایله ماهیت شعردن ، محاسن طبیعتدن بدایع صنعتدن ،
رسمدن ، هیکل تراشلقدن ، موسیقیدن بحث ایدر ؛ ابداع محاسن مکونات
ایله اولان کیزلی معاشقه لرینی و نهایت روحک ذوق صنعتده کی عوالم خیالیه سی
توصیفده هیچ بر وقت فوت فرصت ایتمزدی . او زمانلرده « زمزمه » لری
اوقوردق . « یاد ایت » منظومه سی سه وه ردک .

دها صوکرالری « تقدیر الحان » ی عجیب بر دور جدید حسیات آچارکن
بز اوکا حیرتله قاریشیق خلیجانلر ایچنده احترام ایدر ردک . استادک او وقت
« نژاد » ینه مختص ایلاک هیجان عشقنی افشا ایدن بو کتانی ، بزم ایچون
یکی بر جهان صمیمیت ایدی . اوقدرکه زواللی نژادک شکل و صورتی بیلمک
ایستردک . برکون استادی زیارتی ائناسنده نژادی یاننده کورهن مرحوم
عبدالحلیم ممدوح دن آلدیقمز تفصیلات بزجه مهم ایدی . چونکه بز اوزمان
اکرم بکی بر حکمدار ذیشان کی کورور و اونک خصوصیت ماواسنه کیره ردک
نژادیه ملاحظه ایدر کن کورمه نک محال اولدوغنی بیلردک .

بزم صنفمزده الک چوق تقدیر ایتدیکی آرقداشمز ، دورسابقک ظلوم
وجهول ضربهلرینه دایانامادینی ایچون تجنن ایدن عرفان اسمنده کی بر کنج
ایدی . اوندن صوکرالسلین نایب کایردی . بک جدی و وقور حالیه
درسخانه ده هیچ کولمه یین واک اوفاق شیلره دقت ایدن استاده ، برکون درسک
نهایتلرینه دوغرو « ساعت قاچدر ؟ » سؤالنه جواباً بر افندیکنک « بشدر »
دیملک ایچون بش پارماغنی آچاراق آوجنی کوستردیکنی هیچ اونوتمام . بو
حرکتی مدهش بر نظر استهزا ایله قارشیلایان استاد او قدر زهرلی برخنده ایله
کولدی که بر چوغمز اولدوغمز یرده نیریدک . استاد ، صوکرادن « قدمادن بر
قاچ شاعر » نامیله نشر ایتدیردیکی اوفاجق کتانی او سنه بزه یازدیراق
اوقوتمشدی . امتحانده اصل کتابه عابد سؤاللره ضمیمه بر ازده بوتراجم
احوالدن بحث ایدلمسینی ایسته میشدی . بو سؤاللردن شیخ غالب تصادف

ایدهن بر آرقداشم ناصلسه مطالعه ایده مدیککی بوشاعری حقنده برشی سویله مەمش اولماق ایچون :

« شیخ غالب ، اودت افندم شیخ غالب ، پک بویوک بر شاعردی . زماننک اک مشهوری ایدی . بویوک اثرلر یازدی ، صوکر اغلطه مولویخانه سنه شیخ اولدی... » ده یخه استاد بو سوزلره ینه او ظریف و رقیق استهزاسیله نهایت ویره رک « صوکر اولدی دکلې؟! » دیمش . بزه بونی قاتیلاراق آکلانان رقیقمزک بوماجراسندن نه قدر ذوقیاب اولمشدق . ینه برکون ، وقور اولدوغی قدر نادر بر نشئه ایله استاد بزی تلطف ایدبورکن سوز هر نه مناسیله ایسه مهتابه انتقال ایتدی . استاد آیک تأثیرات شاعرانه سنی تحلیل ایده رک بالفرض بولوطمنز بر مهتاب سیمینک توصیفنده یکیلک کوسترمک وموجدانه تعبیر بولمق نه قدر مشکل اولاجقندن بحث ایتدی . بویله بر مهتابی نه یه تشبیه ایدلم دیرکن خوشمقال رفقادن بری سود یاخود کیرچ تعبیری توصیه ایتدیکی آنده استاد کمال جدیدیله : « شیمدی بولدق ، یوغورت کبی مهتاب ! » دیه رک استهزارلی تعقیب ایدن خنده لر ایچنده بزه محلییدن ده بحث ایتدی ! و بوبخی ناک کوزهل و اکنجیله برطرزده ایله یله ته رک « هله آشچی باشی اوکا پک خفیف بر ایس قوقوسی ده ویررسه !... » دیسوردی . واپورلرده ، رسمی مجلسلرده یمک قونوشانلرک ارباب ذوق وحس نزدنده کی محدودیتلرینی آکلانیدی . مقصد علویسی هب سفلیاتی محکوم ، مادیاتی تصنیف ایتمکدی . مطمح قاب ، بوتون اینجه لک ، ذوق سلیم ، صمیمیت ...

درس لرینی دوشونوب محاکمه ایتدکجه استاد اکرمک ابدی دورلر کشاد ایدم رک ایچنده بوتون عظمت حسابیله کزدیکی ملک ادبک واضع قانونی اولدوغنده هیچ ده کیشمیه جک بر اعتقاد روح ایله اینانیرم . استاد اکرمی اک بویوک معلم اولارق تقدیس ایدم رم .

علی سعاد